

EKONOMİ GÖSTERGELERİ

**AKSARAY
YATIRIM
DESTEK
OFİSİ**

AKSARAY-2014

İçindekiler Listesi

1- GİRİŞ.....	4
2- FİNANSAL VERİLER	5
3- İHRACAT VERİLERİ	7
4- KURULAN – KAPANAN ŞİRKET VERİLERİ	16
5- SANAYİ KAPASİTE RAPORU VERİLERİ	17
6- YATIRIM TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLARIN VERİLERİ	18
7- TURİZM VERİLERİ	21

Şekiller Listesi

Şekil- 1: Yıllara Göre Kişi Başına Düşen Toplam Mevduat ve Nakdi Kredi Miktarlarındaki Değişim (BDDK, 2014)	5
Şekil- 2: Yıllara Göre Kredi Türlerinin Kullanımındaki Değişim (BDDK, 2014)	6
Şekil- 3: Kredi Kullanımının Sektörlere Göre Dağılımı (BDDK, 2014).....	7
Şekil- 4: Yıllara Göre İhracat Miktarı (TİM, 2014)	7
Şekil- 5: Aylara Göre İhracat Miktarı (TİM, 2014).....	8
Şekil- 6: Bölgelere Göre İhracat Miktarları (TİM, 2014)	9
Şekil- 7: Bölgelere Göre İhracat Oranları (TİM, 2014).....	10
Şekil- 8: En Fazla İhracat Gerçekleştirilen Ülkeler Listesi (TİM, 2014)	10
Şekil- 9: Sektörlere Göre İhracat Miktarları (TİM, 2014)	12
Şekil- 10: Makine ve Aksamaları Sektörü İhracat Verileri (TİM 2014)	13
Şekil- 11: Taşıt Araçları ve Yan Sanayi Sektörü İhracat Verileri (TİM, 2014)	13
Şekil- 12: Çelik Sektörü İhracat Verileri (TİM, 2014)	14
Şekil- 13: Kimyevi Maddeler ve Mamulleri Sektörü İhracat Verileri (TİM, 2014)	15
Şekil- 14: Halı Sektörü İhracat Verileri (TİM, 2014)	15
Şekil- 15: Demir Ve Demir Dışı Metaller Sektörü İhracat Verileri (TİM, 2014)	16
Şekil- 16: Yıllara Göre Kapasite Raporu Sahibi İşletme ve Personel Sayısı Değişimi (TOBB, 2014) .	17
Şekil- 17: 2014 Yılında Gerçekleştirilen Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımların İlçelere Göre Dağılımı .	19
Şekil- 18: Son Beş Yıldaki Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımların Konularına Göre Dağılımı	20
Şekil- 19: Son Üç Yıldaki Yerli-Yabancı Turist Sayısı Değişimi	21
Şekil- 20: Milliyetlerine Göre Aksaray'ı Ziyaret Eden Turistlerin Dağılımı (TÜİK, 2015)	22

Tablolar Listesi

Tablo – 1: Yıllara Göre İhracat Yapan Firma Sayısı	11
Tablo - 2: Kurulan – Kapanan Sanayi Verileri (TOBB, 2014)	17
Tablo - 3: Destek Unsurlarına Göre 2014 Yılında Alınan Yatırım Teşvik Belgelerinin Dağılımı	18
Tablo - 4: Son Beş Yıldaki Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımların İlçelere Göre Dağılımı	19
Tablo - 5: Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımların Türlerine Göre Dağılımı	20

1- GİRİŞ

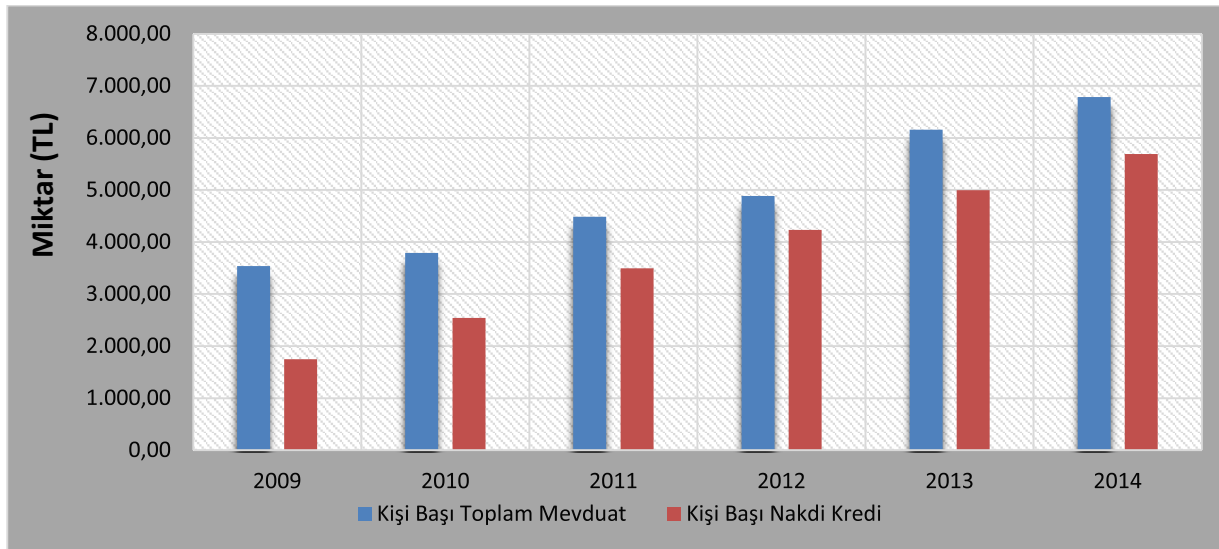
Konum olarak Anadolu'nun ortasında bulunan kuzeyi güneye, doğuyu batıya bağlayan Aksaray tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış birçok ilklerin yaşandığı bir yerleşim yeri olmuştur. Aksaray kültür ve turizm varlıkları Aşıklı Höyük(Kapadokya'nın en eski köyü), Güvercin Kayası(Anadolu'nun ilk kalesi), Acemhöyük(Aksaray'ın en eski ticaret merkezi), yer altı şehirleri, türbeler, Aksaray Müzesi, Azmi Milli Müzesi, Ulu Camii, Eğri Minare, Hasan Dağı, İhlara Vadisi, Nora Antik Şehri, Kilise Camii, Kızıl Kilise, Selime Kale ve Katedrali, Sofular Vadisi olarak sıralanabilir. Kapadokya'nın giriş kapısı olarak nitelendirilen Aksaray, Güzelyurt ve Gülağaç gibi ilçeleri başta olmak üzere turizm potansiyeli yüksek olmakla beraber ziyaret eden turist sayısında gittikçe artış görülmektedir. Ticaretin önemli güzergâhlarından tarihi İpek Yolu güzergâhında bulunmasından dolayı Selçuklular tarafından Sultanhanı Beldesine Türkiye'nin ve Dünyanın en büyük tarihi Selçuklu Kervansarayı yapılarak tarih boyunca tüccarlara hizmet vermiştir. Günümüzde yaklaşık olarak yıllık 500.000 turistin ziyaret ettiği Sultanhanı turizm açısından büyük önem taşımaktadır.

TR71 Bölgesi (Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Nevşehir ve Niğde) bölgesinde yer alan Aksaray gelişen sanayisi, yeni iş kolları, turizmdeki sıçraması ve bunların çarpan etkisiyle oluşturduğu iş olanakları sayesinde TR71 Bölgesinin parlayan yıldızı haline gelmiş ve nüfusunu giderek arttırmıştır. Aksaray halkının geçim kaynakları ve ekonomisi ağırlıklı olarak tarımsal ve hayvansal üretime dayalı olmakla beraber gelişen sanayisi ekonomi de eksen kayması oluşturmaktadır. İlde ilk sanayi kuruluşu, kamunun öncülüğünde 1924 yılında kurulan, günümüzde müze olarak mevcudiyetini sürdüren ve Türkiye'nin ilk un fabrikası olan Azmi Milli Türk A.Ş. aynı zamanda faaliyeti sırasında ihtiyacı olan elektrik enerjisini kendi hidro elektrik santrali ile karşılamış ve şehrin elektrik ihtiyacına da cevap vermiştir. Yine bir kamu yatırımı olarak 1976 yılında SEK'e bağlı Aksaray Süt Ürünleri Fabrikası kurulmuş daha sonra bu fabrika özelleşmiştir. 1986 yılında Mercedes Benz Türk A.Ş. Kamyon Fabrikasının açılışı gerçekleşmiştir. Aksaray'da esas sanayileşme 1989 yılında il olmasından sonra başlamış ve Aksaray OSB'nin faaliyete geçmesiyle 1997 yılından sonra hız kazanmıştır. Otomotiv yan sanayi olarak gelişmiş olan Aksaray'da özellikle gıda ürünleri imalatı, maden, metal sanayi, et, süt, tarımsal ürün işleme gibi çeşitli sektörlerdeki yatırımlar ve Brisa Lastik Fabrikasının ilave yatırımları ile istihdam artmakta ve şehrin ekonomisi gelişme göstermektedir.

2- FİNANSAL VERİLER

Aksaray’da faaliyette bulunan banka şube sayısı 2014 yılı sonu itibariyle 35’e ulaşmış olup şube başına düşen nüfus sayısı 10.937 kişi olmuştur. 2009 yılında kişi başına düşen toplam mevduat miktarı 3.540 TL iken 2014 yılında bu miktar %92 artış ile 6.787 TL’ye ulaşmıştır. Kişi başına düşen toplam mevduat miktarı bir önceki yıla kıyasla %10,2 artış göstermiştir. Aksaray’da 2012 yılında kişi başına düşen toplam mevduat 4.887 TL iken, 2013 yılı sonu itibariyle %25,9 artış ile 6.156 TL olmuştur. Aksaray’da kişi başına düşen toplam mevduat miktarında 2013 yılında ciddi bir artış olmuştur. 2009 yılında kişi başına düşen nakdi kredi miktarı 1.746 TL iken son beş yılda yaşanan %226 artış ile 5.692 TL’ye ulaşmıştır. Kişi başına düşen nakdi kredi miktarı 2013 yılına kıyasla %13,8 artış göstermiştir. 2009 yılında 92 TL olan ve 2011 yılında 85 TL’ye kadar gerileyen bankalardaki kişi başına düşen takipteki alacak miktarı 2014 yılında 225 TL’ye çıkmıştır. Kişi başına düşen takipteki alacak miktarında 2013 yılında yaşanan %71’lik artış ise dikkat çekicidir.

Şekil-1: Yıllara Göre Kişi Başına Düşen Mevduat ve Nakdi Kredi Miktarlarındaki Değişim (BDDK, 2014)

2014 verilerine göre 81 ilden sadece 4’ünün borcu tasarruflarından daha azdır. Toplam mevduattan daha düşük miktarda kredi kullanan iller Zonguldak, Tunceli, Aksaray ve Ankara olarak sıralanmıştır. Nakdi kredilerin mevduata oranının en düşük olduğu il ise Zonguldak olmuştur. Bu oran Zonguldak’ta yüzde 80,38 olarak gerçekleşirken, bu kenti yüzde 81,01 ile Tunceli, yüzde 89,89 ile Aksaray, yüzde 98,5 ile de Ankara takip etmiştir. Tasarrufu borcundan daha çok olan iller 2013 yılında Uşak, Aksaray, Ankara ve Tunceli olarak sıralanmıştır. Bun göre Ankara, Aksaray ve Tunceli 2014’te de yerini korurken, değişim Zonguldak ve Uşak illerinde yaşanmıştır.

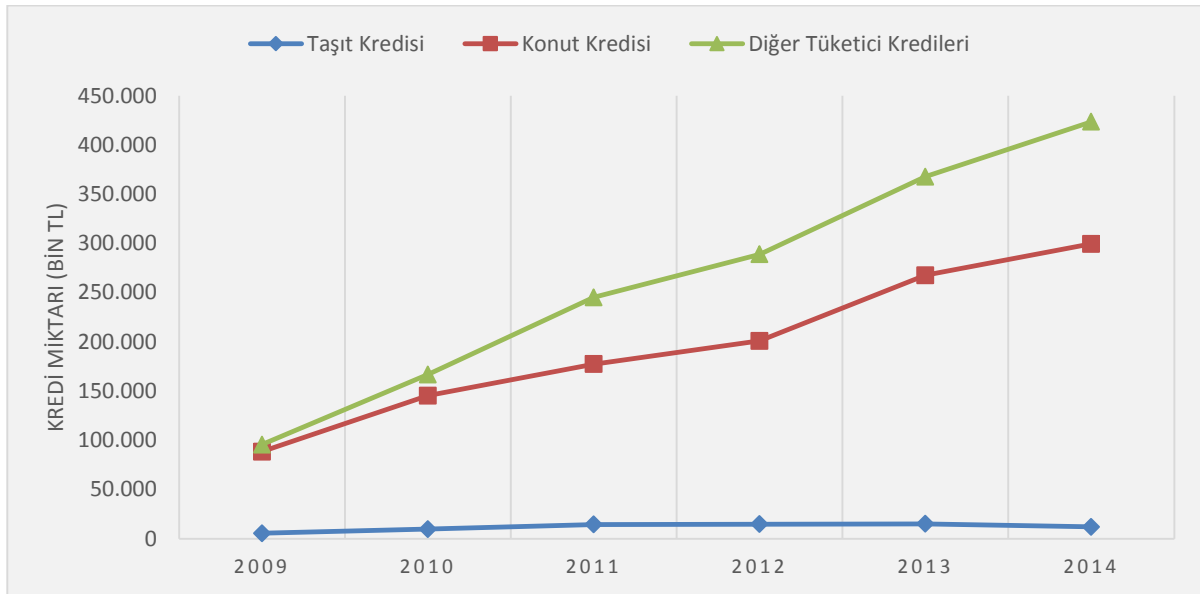
Borcundan çok tasarrufu bulunan iller 2012’de Bartın, İstanbul, Uşak, Aksaray, Zonguldak, Ankara ve Tunceli; 2011’de ise Sivas, Hakkari, Eskişehir, Zonguldak, Muğla, Erzincan, Bartın, İstanbul, Uşak, Aksaray, Ankara ve Tunceli illerinden oluşmuştur.

Aksaray’daki Toplam Mevduat miktarı 2013 yılında 2,34 Milyar TL iken % 11,1’lik artış ile 2014 yılında 2,60 Milyar TL’ye yükselmiştir. 2009 yılından bu yana Toplam Mevduat miktarında

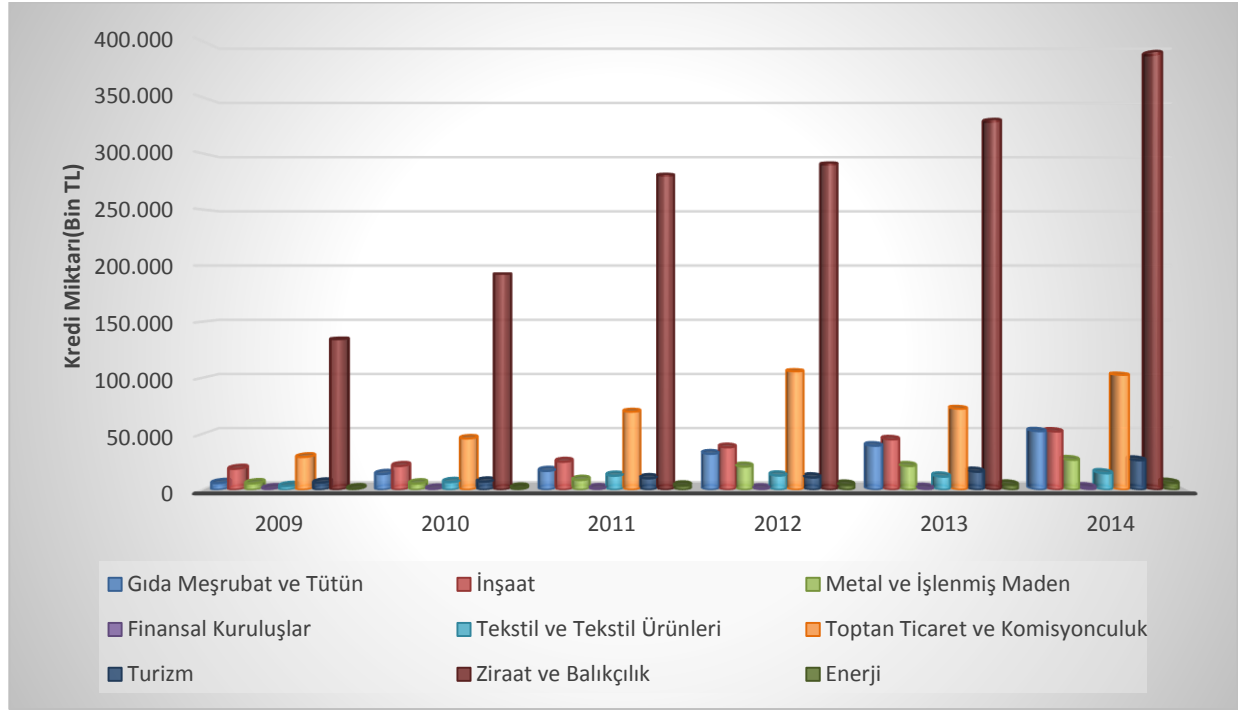
yaşanılan artış ise %98'dir. Toplam Nakdi Kredilerde yaşanılan artış ise Toplam Mevduat miktarında yaşanılan artışa göre daha fazladır. 2014 yılında, Toplam Nakdi Krediler miktarında 2009 yılından bu yana %232'lik bir artış gözlemlenirken, geçen yıla kıyasla %15'lik bir artış yaşanmıştır. Toplam takipteki alacak miktarı ise 2009 yılında 34 Milyon TL iken 2013 yılında 74,6 Milyon TL'ye, 2014 yılında ise 86 Milyon TL'ye yükselmiştir.

Aksaray'da kullanılan kredi türleri incelendiğinde 2014 yılında taşıt kredisi olarak 12 Milyon TL, konut kredisinin 299 Milyon TL ve diğer tüketici kredilerinin ise 424 Milyon TL olarak gerçekleştiği gözlemlenmektedir. 2009 yılından bu yana konut kredisi kullanımında %238'lik bir artış gözlemlenirken bu oran diğer tüketici kredilerinde %343, taşıt kredisinde ise %117 olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılına kıyasla taşıt kredisi kullanımında %20'lik düşüş yaşanırken konut kredisi kullanımında %12, diğer tüketici kredilerinde ise %15'lik bir artış yaşanmıştır. Bu veriler 2014 yılı içerisinde taşıt kredisi kullanımında önceki beş yıla kıyasla yavaşlama olduğunu göstermektedir.

Şekil-2: Yıllara Göre Kredi Türlerinin Kullanımındaki Değişim (BDDK,2014)

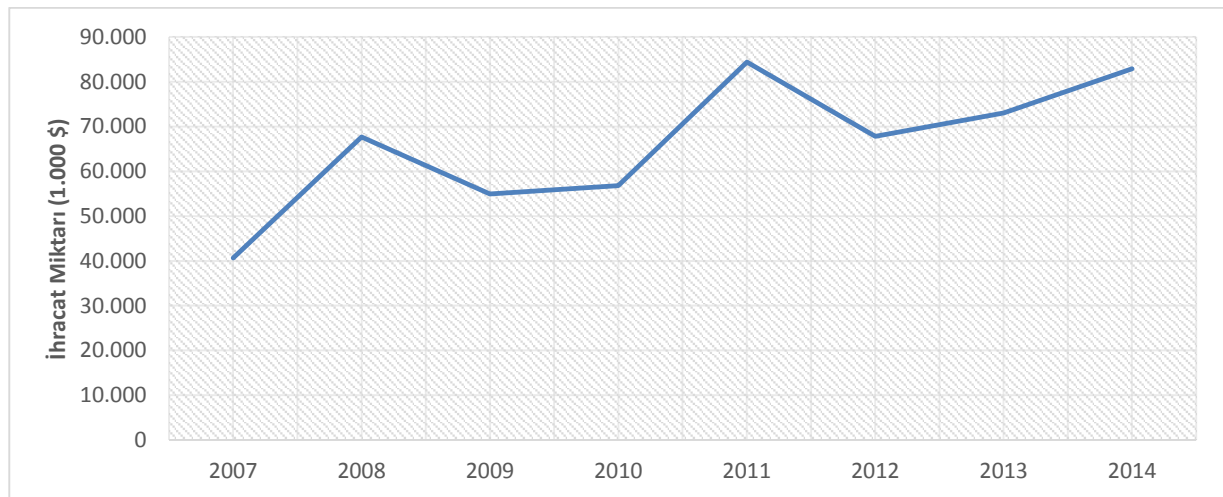

Aksaray'da 2014 yılı içerisinde kullanılan ticari krediler incelendiğinde sırasıyla Ziraat ve Balıkçılık, Toptan Ticaret ve Komisyonculuk ve Gıda Meşrubat ve Tütüncülük sektörlerinde en fazla kullanımın gerçekleştiği görülmektedir. 2014 yılında Ziraat ve Balıkçılık sektöründe 391 Milyon TL, Toptan Ticaret ve Komisyonculuk sektöründe 103 Milyon TL ve Gıda Meşrubat ve Tütüncülük sektöründe 52 Milyon TL kredi kullanılmıştır.

Şekil-3: Kredi Kullanımının Sektörlere Göre Dağılımı(BDDK, 2014)

3- İHRACAT VERİLERİ

Türkiye İhracatçılar Meclisi(TİM) verilerine göre Aksaray'ın ihracat rakamlarında her ne kadar yıllara göre dalgalanmalar olsa da 2007-2014 yılları arasında %104'lük bir artış gözlenmiştir. Aynı dönemde Türkiye'nin ihracat artış oranı %44 olarak gerçekleşmiştir. Aksaray'ın son 7 yılda ihracat artış oranı ülke ortalamasının yaklaşık 2,4 katıdır.

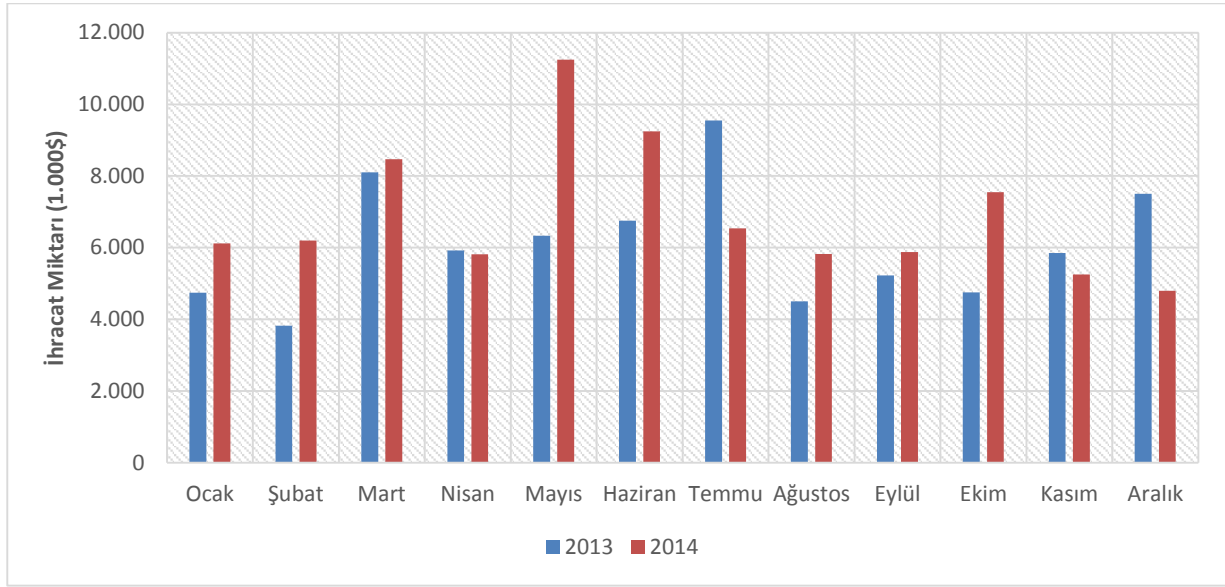
Şekil-4: Yıllara Göre İhracat Miktarı (TİM, 2014)

Aksaray ihracatı 2011 yılında %48'lik artış göstermiş olup 84,3 Milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılında küresel piyasalardaki durgunluktan kaynaklanan bir miktar düşüş gerçekleşmiş olsa

da 2013 ve 2014 yılında tekrar yükselişe geçmiştir. 2014 yılında %13,5 artış ile Aksaray ihracatı 83 Milyon \$ olarak gerçekleşmiştir.

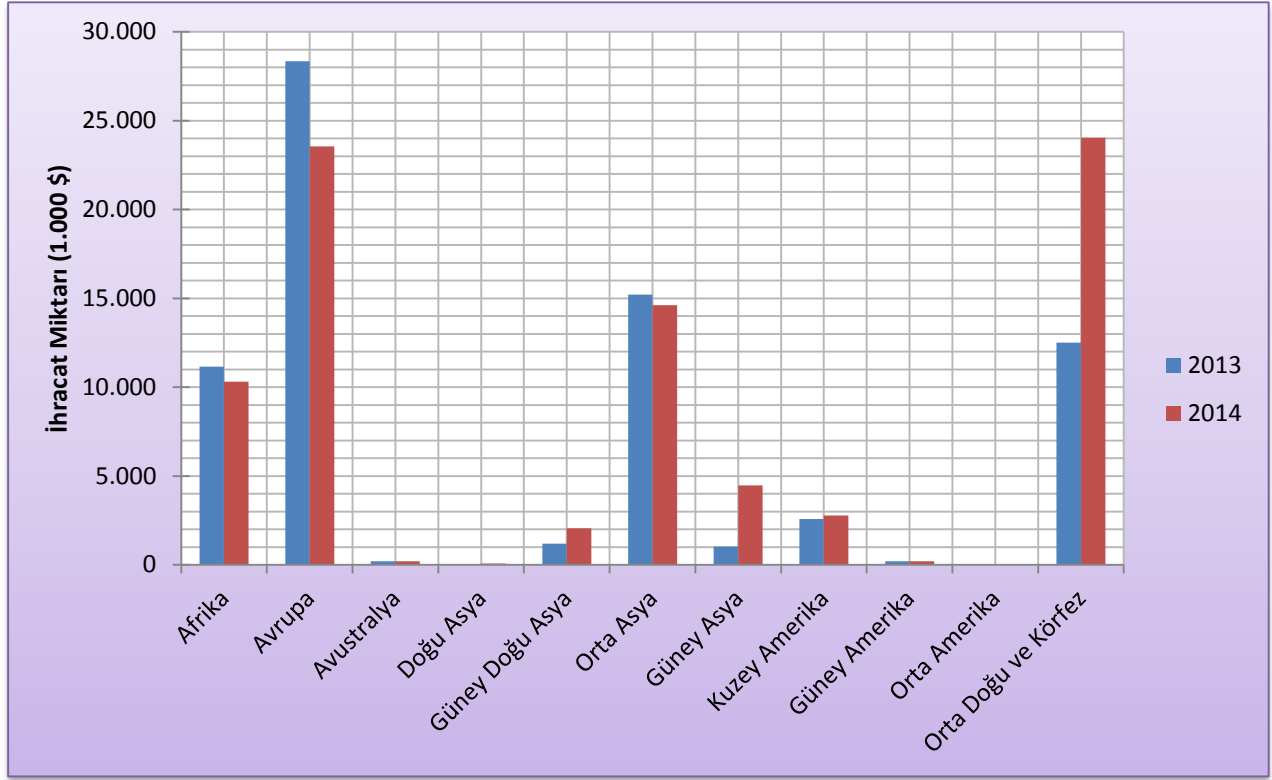
Gerçekleşen ihracat rakamları aylara göre incelendiğinde en fazla ihracatın küresel piyasalardaki talebe bağlı olarak Mayıs, Haziran, Temmuz aylarında gerçekleştiği gözlemlenmektedir. Mevsim geçişlerinde özellikle Avrupa Birliği ülkelerinden gelen talebe bağlı olarak ihracat rakamlarında artış tespit edilmiştir.

Şekil-5: Aylara Göre İhracat Miktarı (TİM,2014)

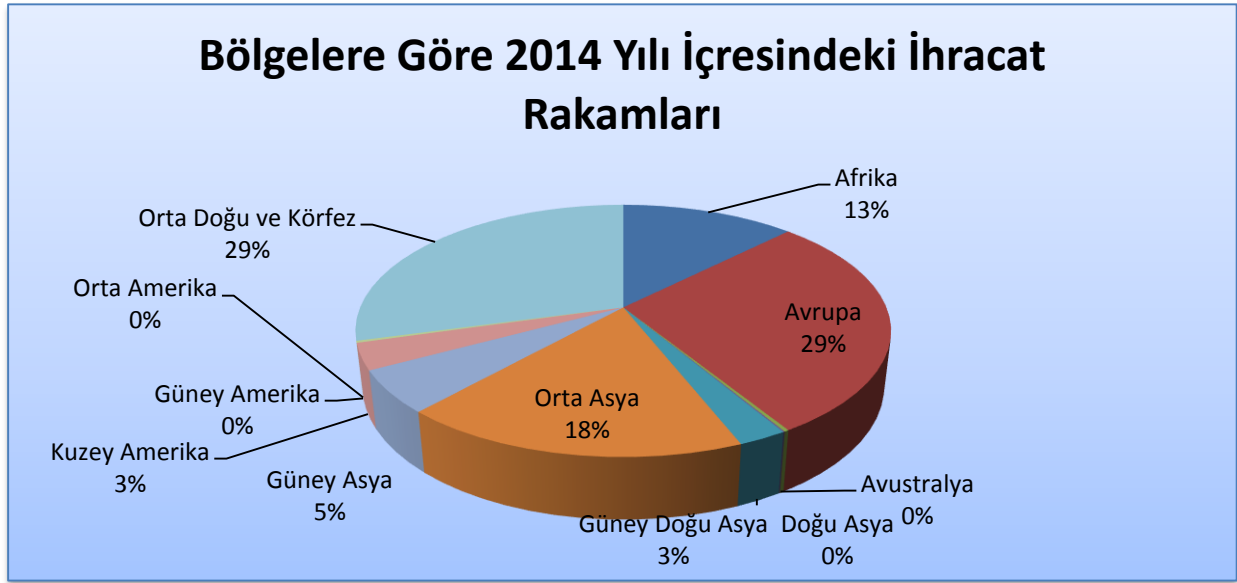
Bölgelere göre gerçekleştirilen ihracat miktarı incelendiğinde en fazla ihracatın Ortadoğu ve Körfez, Avrupa ve Orta Asya ülkelerine gerçekleştirildiği, Amerika ile Avustralya kıtalarına ise sadece 2,2 Milyon \$ ihracat gerçekleştirildiği gözlemlenmektedir.

Ortadoğu ve Körfez, Avrupa, Orta Asya Aksaray için oldukça önemli pazarlardır. 2013 yılına kıyasla Ortadoğu ve Körfez ülkelerine yapılan ihracat %92'lik bir artış göstermiştir. Avrupa ülkelerine yapılan ihracatta ise %16'lık bir düşüş gerçekleşmiştir, Orta Asya ülkelerine yapılan ihracatta ise çok ciddi bir değişiklik gözlemlenmemektedir. Avrupa pazarında yaşanan daralma Aksaray firmalarının Ortadoğu ve Körfez ülkelerine yönelmelerini sağlamıştır. Diğer taraftan Güney Asya ülkelerine yapılan ihracattaki artış dikkat çekicidir; 2013 yılında yaklaşık 1 Milyon \$ olan ihracat 2014 yılı sonu itibariye yaklaşık 4,5 Milyon \$ olmuştur. Özellikle Hindistan'a yapılan ihracatta ciddi artış gerçekleşmiş olup, 0,8 Milyon dolardan 3 Milyon \$'a yükselmiştir.

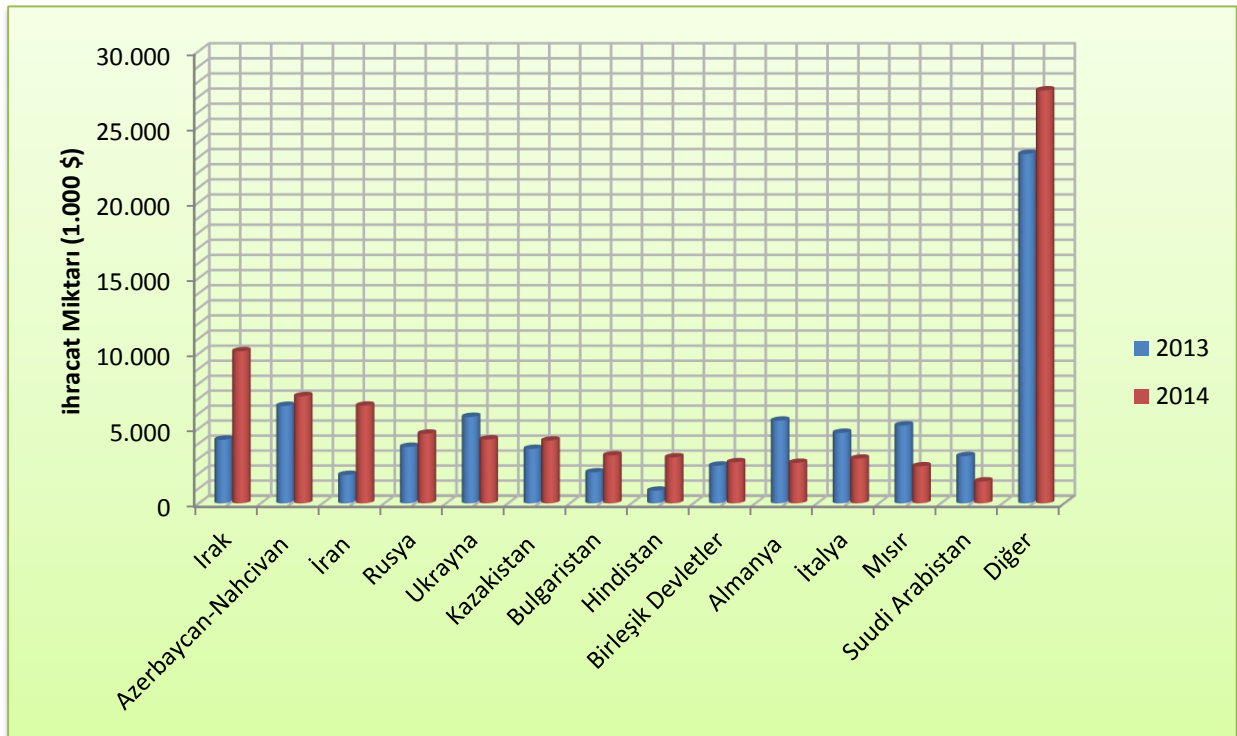
Şekil-6: Bölgelere Göre İhracat Miktarları(TİM,2014)

2014 yılında 10 Milyon \$ ihracat gerçekleştirilen Afrika ülkeleri Aksaray'ın toplam ihracatının %13 ünü oluşturmaktadır. Afrika ülkelerinde 2013 ve 2014 yılları kıyaslandığında; Mısır'a yapılan ihracat 5 Milyon \$'dan 2,5 Milyon \$'a, Libya'ya yapılan ihracat 3,1 Milyon \$'dan 0,9 Milyon \$'a düşmesine rağmen Etiyopya, Cezayir, Güney Afrika, Tunus gibi ülkelere yapılan ihracatta artış gözlemlenirken, Afrika'ya yapılan toplam ihracatta ciddi bir düşüş gözlemlenmemiştir.

Bölgelere göre ihracat oranı incelendiğinde %29 luk oran ile Avrupa ve Ortadoğu ve Körfez ülkeleri en fazla ihracat yapılan ülke gruplarıdır, bu ülke gruplarını %18 ile Orta Asya , %13 ile de Afrika ülkeleri takip etmektedir.

Şekil-7: Bölgelere Göre İhracat Oranları (TİM,2014)

Ülkelere göre ihracat rakamları incelendiğine 2014 yılında en fazla ihracat gerçekleştirilen 3 ülke Irak, Azerbaycan-Nahcivan ve İran'dır. Bu 3 ülkeye sırasıyla en çok ihracatı gerçekleştirilen ürünler; kimyevi maddeler ve mamulleri, taşıt araçları ve yan sanayi, makine ve aksamlarıdır. 2013 yılına kıyasla Ukrayna, Almanya, İtalya, Mısır Suudi Arabistan gibi ülkelere yapılan ihracatta ciddi düşüşler gözlemlenirken, diğer taraftan Irak, Azerbaycan, İran, Rusya, Kazakistan, Bulgaristan, Hindistan gibi ülkelere yapılan ihracatta artış gözlemlenmektedir.

Şekil-8: En Fazla İhracat Gerçekleştirilen Ülkeler Listesi (TİM,2014)

2014 yılı verilerine göre, Aksaray'dan 2 Milyon \$ ve üzeri ihracat yapılan ülke sayısı 12 dir. Her ne kadar 2014 yılında Suudi Arabistan yapılan ihracat 3 Milyon \$ dan 1,5 Milyon \$'a düşmüş olsa

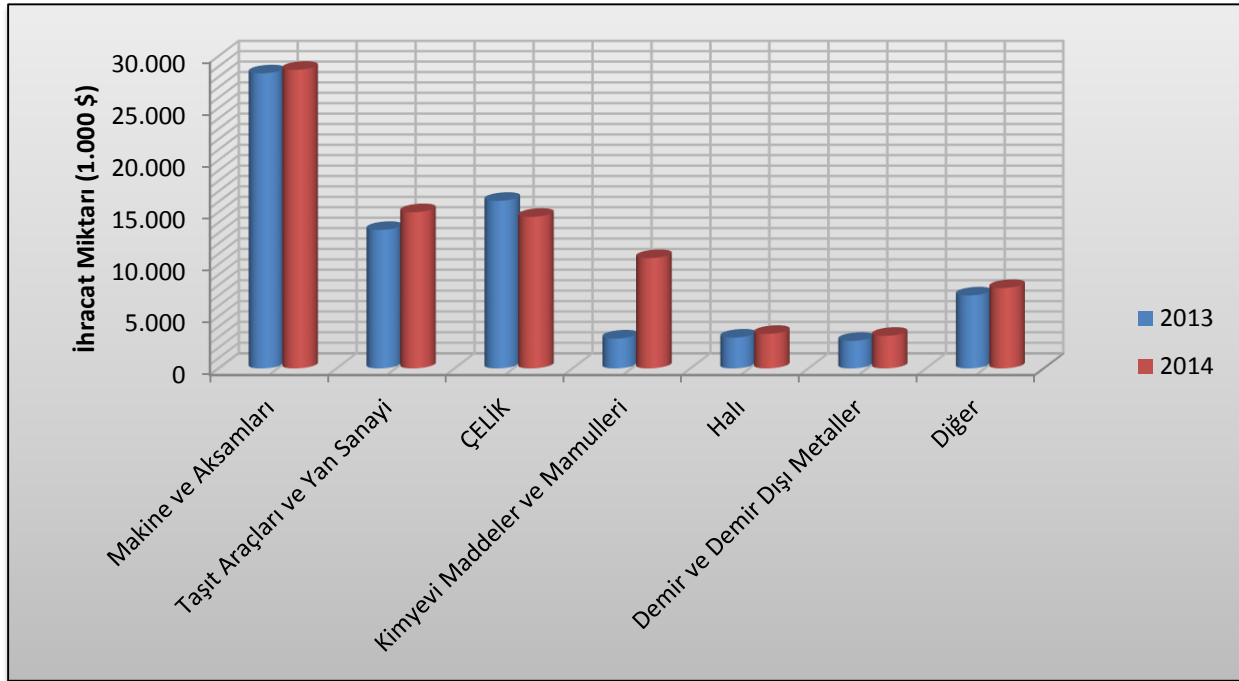
da Suudi Arabistan da bu ülke gruplarında değerlendirdiğinde en çok ihracat yapılan 13 ülkeye 55,5 Milyon \$ ihracat gerçekleşmiştir. 2014 yılında geri kalan 27,5 Milyon \$ ihracat ise 71 farklı ülkeye gerçekleşmiştir. Pazar çeşitliliği bakımından olumlu bir gösterge olarak değerlendirilse de yapılan ihracatın büyük bir kısmı CIF olmasından dolayı navlun giderleri açısından olumsuz bir göstergedir.

Aksaray'da yıllara göre ihracat yapan firma sayısı incelendiğinde son 5 yılda %42 lik bir artış gerçekleşmiş olup, 2009 yılında 56 olan ihracat yapan firma sayısı 2014 yılında 80'e yükselmiştir.

Tablo - 1: Yıllara Göre İhracat Yapan Firma Sayısı (OAİB, 2014)

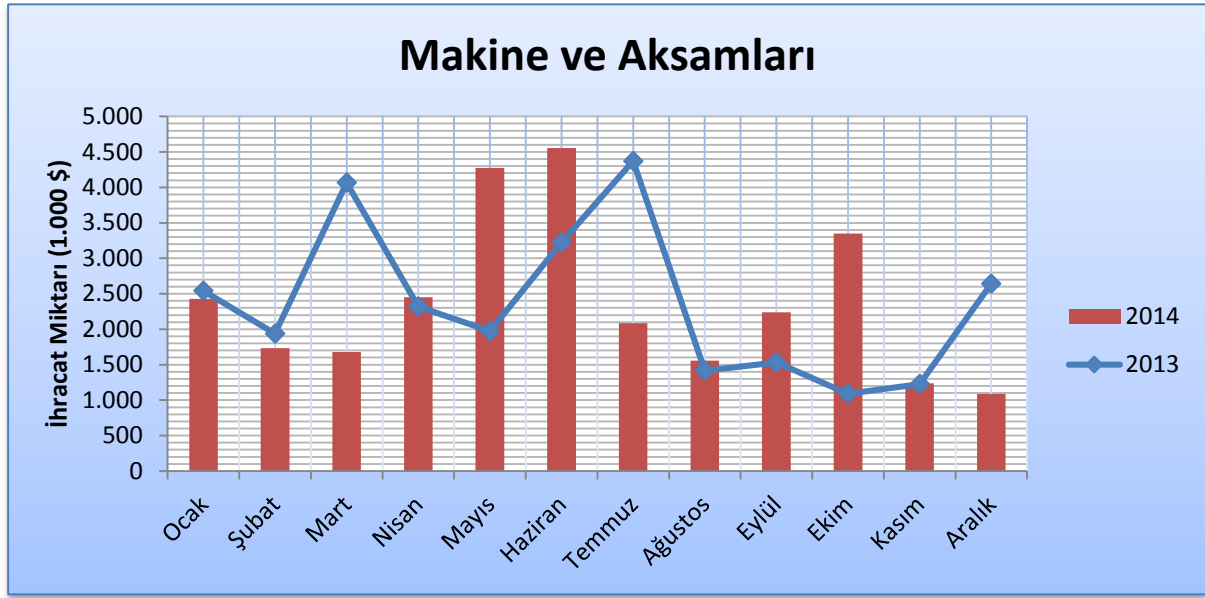
Yıl	2009	2010	2011	2012	2013	2014
İhracat Yapan Firma Sayısı	56	52	60	60	61	80

Sektörlere göre ihracat rakamları incelendiğinde 2013 ve 2014 yıllarında Aksaray'da en fazla ihracatın gerçekleştiği 5 sektör sırasıyla Makine ve Aksamı, Taşıt Araçları ve Yan Sanayi, Çelik, Kimyevi Maddeler ve Mamulleri, Halı, Demir ve Demir Dışı Metaller olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında en fazla ihracat gerçekleştirilen 5 sektörden 75,2 Milyon \$ ihracat gerçekleşmiş olup Aksaray ihracatının yaklaşık %91'ine karşılık gelmektedir. 2014 yılında bu sektörlerin ihracat rakamları 2013 yılı ile kıyaslandığında; çelik sektöründe 2014 yılında yapılan toplam ihracat 16 Milyon \$'dan 14 Milyon \$ a gerilemiş olsa da en önemli değişiklik kimyevi maddeler ve mamuller sektöründe 2013 yılında 2,8 Milyon \$ olan ihracat 2014 yılında 10,5 Milyon \$'a yükselerek %270 oranında artış göstermiştir. Bu sektörde Irak'a 2013 yılında 0,5 Milyon \$ ihracat gerçekleşirken 2014 yılında 5,5 Milyon \$ ihracat gerçekleşmiştir; nedeni ise Irak'taki yeni yapılanmaya bağlı olarak kimyevi madde ve mamullerine olan talepteki artıştır. Diğer taraftan kimyevi maddeler ve mamulleri sektöründe 2013 yılında Etiyopya'ya hiç ihracat yapılmaz iken 2014 yılında 1,1 Milyon \$ ihracat gerçekleşmiştir. Çelik, Kimyevi maddeler ve mamuller sektörleri dışında kalan diğer üç sektörde ciddi anlamda değişiklik olmamıştır.

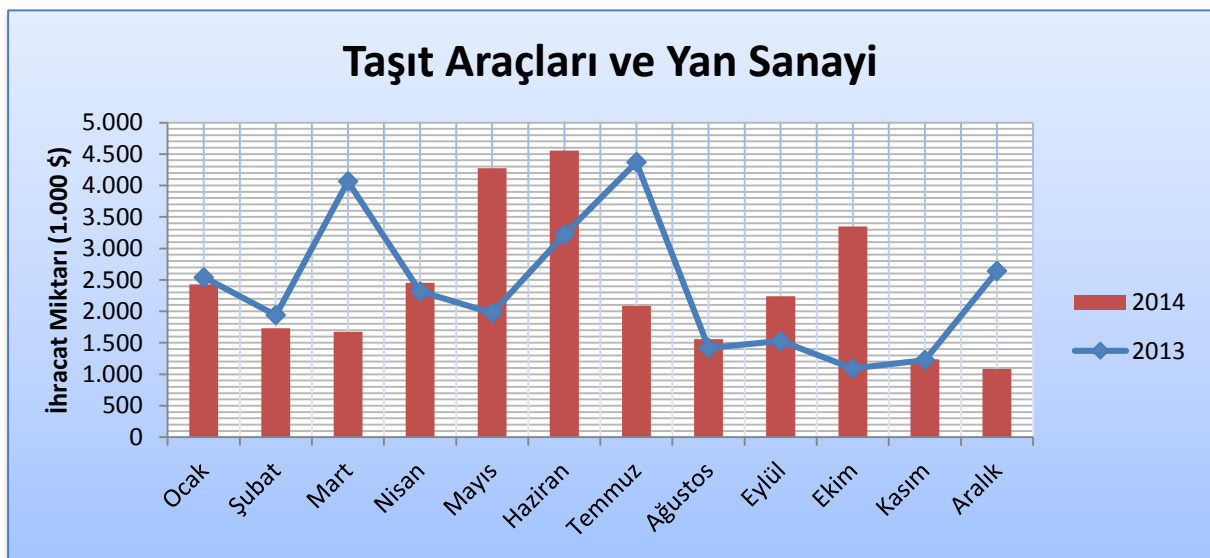
Şekil:9: Sektörlere Göre İhracat Miktarları (TİM,2014)

Aksaray’da en fazla ihracat gerçekleştirilen sektör 28,6 Milyon \$’lık ihracat ile makine ve aksamaları sektörüdür. Bu sektörde 2014 yılında bir önceki yıla göre ihracat rakamında ciddi bir değişiklik gözlemlenmemektedir. En fazla ihracat yapılan ülkeler İran, Kazakistan, İtalya, Bulgaristan, Azerbaycan-Nahcivan, Suriye’dir. Ülkeler bazında gerçekleşen ihracat rakamları 2013 yılı ile kıyaslandığında Mısır, İtalya, Libya’ya yapılan ihracatta ciddi düşüşler gözlemlenmektedir. Mısır’a gerçekleştirilen ihracat 2,5 Milyon \$ dan 0,8 Milyon \$’a, Libya’ya gerçekleştirilen ihracat 2,5 Milyon \$’dan 0,6 Milyon \$’a, İtalya’ya gerçekleştirilen ihracat ise 4,5 Milyon \$’dan 2,3 Milyon \$’a gerilemiştir. Diğer taraftan 2013 yılı ile kıyaslandığında İran’a gerçekleştirilen ihracat 1,5 Milyon \$’dan 4,6 Milyon \$’a, Suriye’ye gerçekleştirilen ihracat 0,4 Milyon \$’dan 1,4 Milyon \$’a , Bulgarsitan’a gerçekleştirilen ihracat 0,6 Milyon \$’dan 2 Milyon \$’a yükselmiştir.

Makine ve Aksamları sektöründe aylara göre ihracat rakamları incelendiğinde Mayıs,Haziran ayında uluslararası piyasalardaki talebe bağlı olarak artış gözlemlenmektedir.

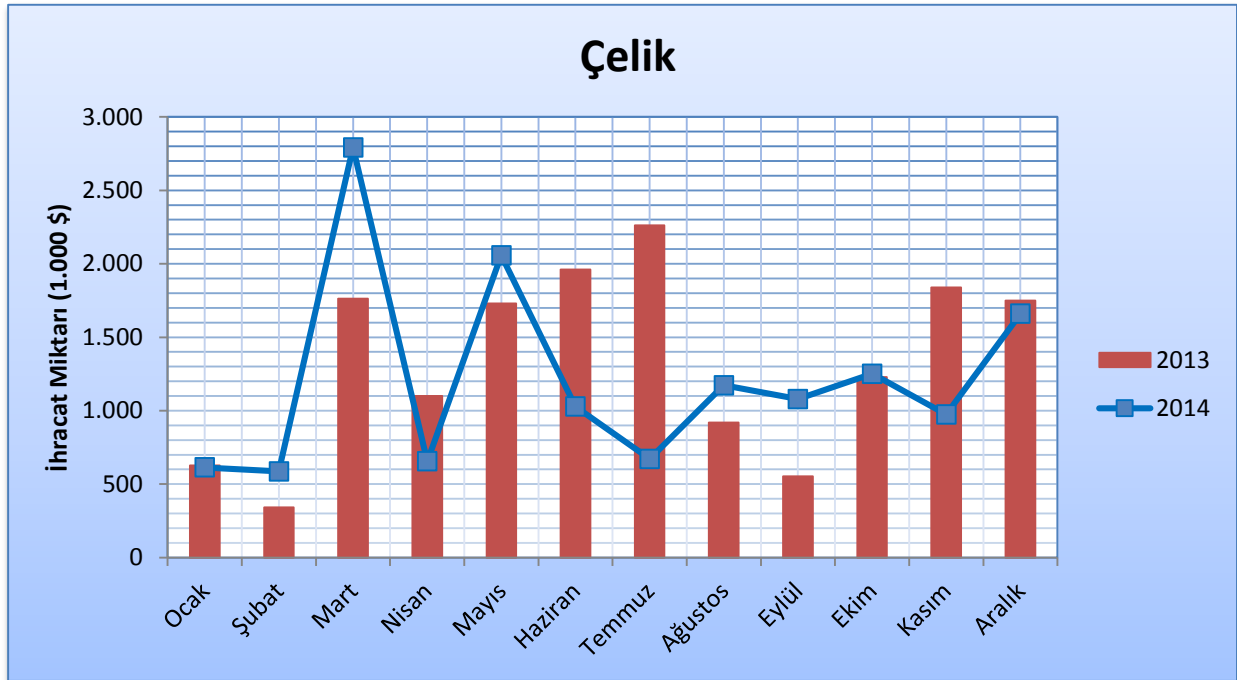
Şekil- 10: Makine ve Aksamları Sektörü İhracat Verileri (TİM, 2014)

2014 yılı içerisinde makine ve aksamaları sektöründen sonra en fazla ihracat yaklaşık 15 Milyon \$ ile taşıt araçları ve yan sanayi sektöründe gerçekleşmiştir. En fazla ihracat yapılan ülkeler Azerbaycan-Nahcivan, Irak, Rusya Federasyonu'dur. 2013 yılı ile kıyaslandığında makine ve aksamaları sektöründe gerçekleştirilen toplam ihracatta kayda değer bir değişiklik gözlemlenmemiştir ancak Azerbaycan-Nahcivan ve Irak'a gerçekleştirilen ihracattaki artış dikkat çekicidir. Azerbaycan Nahcivan'a gerçekleştirilen ihracat 2,8 Milyon \$'dan 4,9 Milyon \$'a, Irak'a gerçekleştirilen ihracat ise 0,6 Milyon \$'dan 1,9 Milyon \$'a yükselmiştir. Rusya Federasyonuna gerçekleştirilen ihracat rakamında herhangi bir değişiklik gözlemlenmemektedir. İhracat verileri aylara göre incelendiğinde mevsimsel bir etkinin görülmediği tespit edilmiştir.

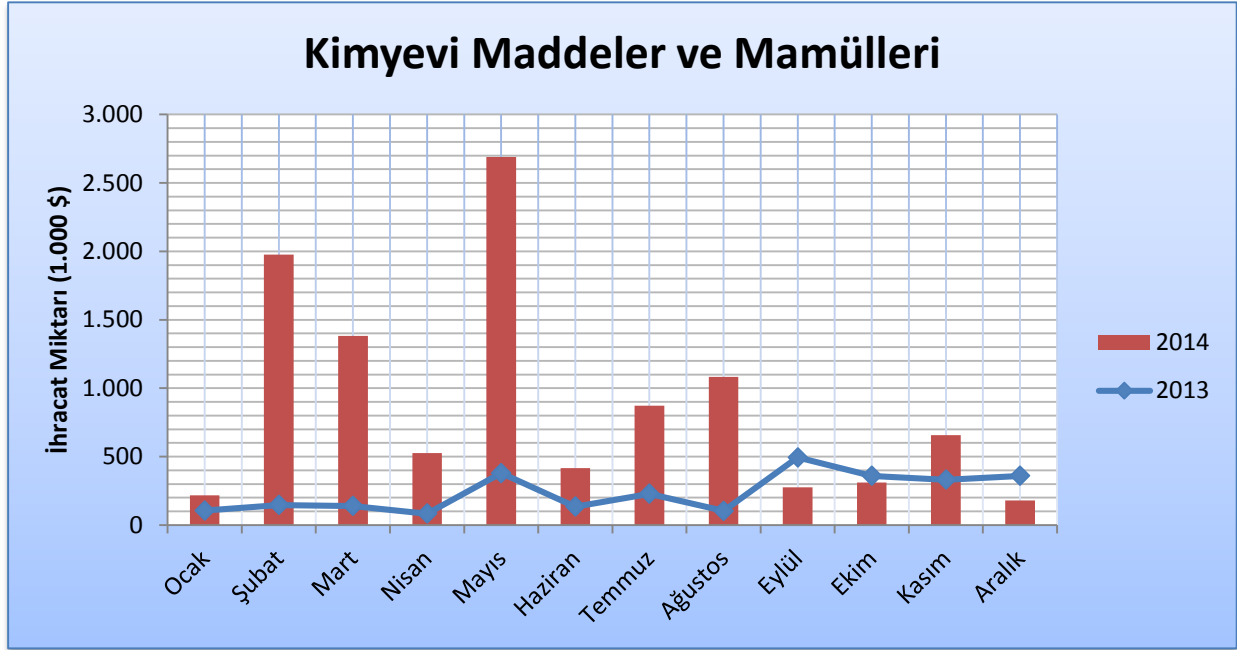
Şekil 11: Taşıt Araçları ve Yan Sanayi Sektörü İhracat Verileri (TİM, 2014)

Çelik sektörü 2013 yılında Aksaray'ın toplam ihracatından %22 oranında pay alırken bu oran 2014 yılında %17,5'a düşmüştür. Oranın düşme nedeni toplam ihracatın artması ve çelik ihracatının 1,5 Milyon \$ civarında azalmasıdır. Çelik sektörü, 2014 yılında makine ve aksamı ile taşıt araçları ve yan sanayi sektörlerinden sonra en fazla ihracatın gerçekleştirildiği sektördür. 2014 yılı verilerine göre çelik sektöründe en fazla ihracat gerçekleştirilen ülkeler Hindistan, Ukrayna, İran ve Mısır'dır. 2013 yılı ile kıyaslandığında Hindistan ve İran'a gerçekleştirilen ihracattaki artış dikkat çekicidir. Hindistan'a gerçekleştirilen ihracat 0,8 Milyon \$'dan 2,8 Milyon \$'a, İran'a gerçekleştirilen ihracat ise 0,2 Milyon \$'dan 1,7 Milyon \$'a yükselmiştir. Mısır ve Ukrayna'ya gerçekleştirilen ihracatta ise bu ülkelerde yaşanan iç karışıklıklara bağlı olarak düşüş gözlemlenmiştir.

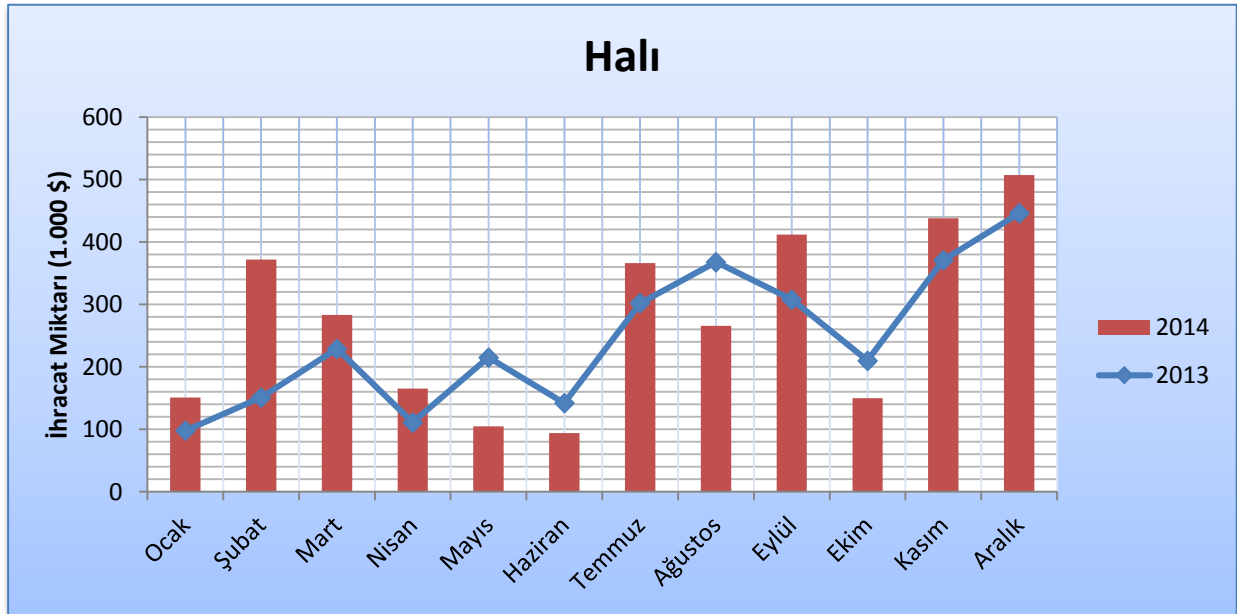
Şekil 12: Çelik Sektörü İhracat Verileri (TİM, 2014)

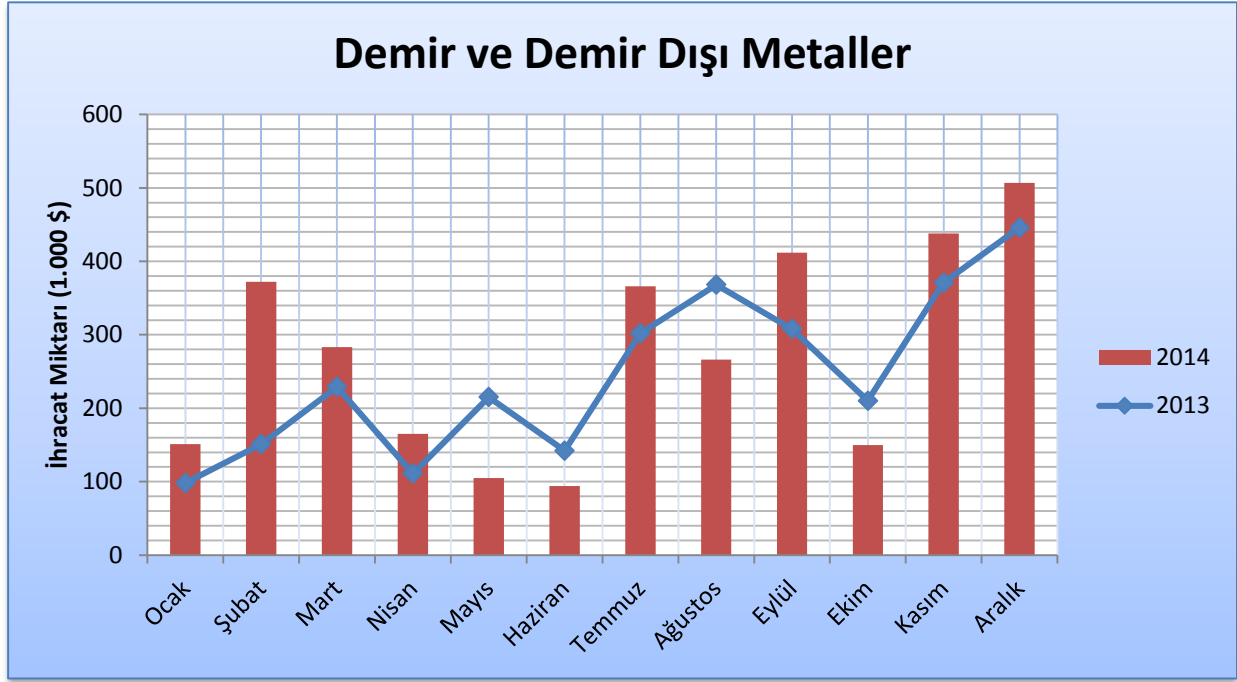
2013 yılına kıyasla %270'lik bir artışın yaşandığı kimyevi maddeler ve mamulleri sektöründe 2014 yılında 10,5 Milyon \$ ihracat gerçekleştirilmiştir. Kimyevi maddeler ve mamulleri sektörü 2013 yılında Aksaray'ın genel ihracatından %4 oranında pay alırken bu oran 2014 yılında %12,8'e yükselmiştir. En fazla ihracat gerçekleştirilen ülkeler Arnavutluk, Irak ve Etiyopya'dır. 2013 yılı ile kıyaslandığında; Arnavutluk ve Etiyopya'ya 2013 yılında hiç ihracat gerçekleştirilmemiş olup 2014 yılında Arnavutluk'a 7,8 Milyon \$,Etiyopya'ya ise 1,1 Milyon \$ ihracat gerçekleştirilmiştir, Irak'a gerçekleştirilen ihracat ise 0,5 Milyon \$'dan 5,5 Milyon \$'a yükselmiştir. Aylara göre ihracat rakamı incelendiğinde ise en fazla ihracatın Mayıs ayında gerçekleştiği görülmektedir.

Şekil 13: Kimyevi Maddeler ve Mamulleri Sektörü İhracat Verileri (TİM, 2014)

2014 yılında Aksaray’da en fazla ihracatın gerçekleştirildiği beşinci sektör Halı sektörüdür. Bu sektörde ana pazar Amerika Birleşik Devletleri olmuştur. 2013 yılında 2,8 Milyon \$ ihracat gerçekleştirilirken 2014 yılında %18,5’lik artış ile 3,3 Milyon \$ ihracat gerçekleştirilmiştir. Bu artıştaki en önemli sebep ABD’ye gerçekleştirilen ihracattaki artıştır.

Şekil 14: Halı Sektörü İhracat Verileri (TİM, 2014)

2013 yılında Aksaray’ın toplam ihracatından %3,6’lık paya sahip olan demir ve demir dışı metaller sektörünün 2014 yılında yaşadığı %18’lik artış ile toplam ihracat oranı %3,8’e yükselmiştir. Bu sektörde en fazla ihracat gerçekleştirilen ülkeler yaklaşık 500 bin \$ ile Irak ve Katar’dır.

Şekil- 15: Demir Ve Demir Dışı Metaller Sektörü İhracat Verileri (TİM, 2014)

Sonuç olarak Aksaray ihracatı son 5 yılda %52’lik bir artış göstermiştir. 2014 yıl sonu itibariyle Aksaray’dan 80 ihracatçı firma 84 farklı ülkeye 83 Milyon \$ ihracat gerçekleştirmiştir. 2009 yılında 56 olan ihracatçı firma sayısı 2014 yılında 80 olmuştur. Mercedes, Süttaş, Colins gibi kendi sektörlerinde öncü firmaların şirket merkezleri Aksaray olmamasından dolayı ihracat rakamları Aksaray ilinde gözükmemektedir.

İhracatta yaşanan bu artışı sürdürülebilir kılabilmek için yeni hedef pazarlara yönelik çalışmalar gerçekleştirilmesi, var olan pazarların iyileştirilmesi, uluslararası fuarlara katılımın sağlanması, üretici firmalar arasındaki işbirliğinin artırılması, işletmelerde marka bilincinin yerleştirilmesi ve dış ticaret konusunda uzmanlaşmış kalifiye personelin çalıştırılmasının teşvik edilmesi gerekmektedir.

4- KURULAN- KAPANAN ŞİRKETLER

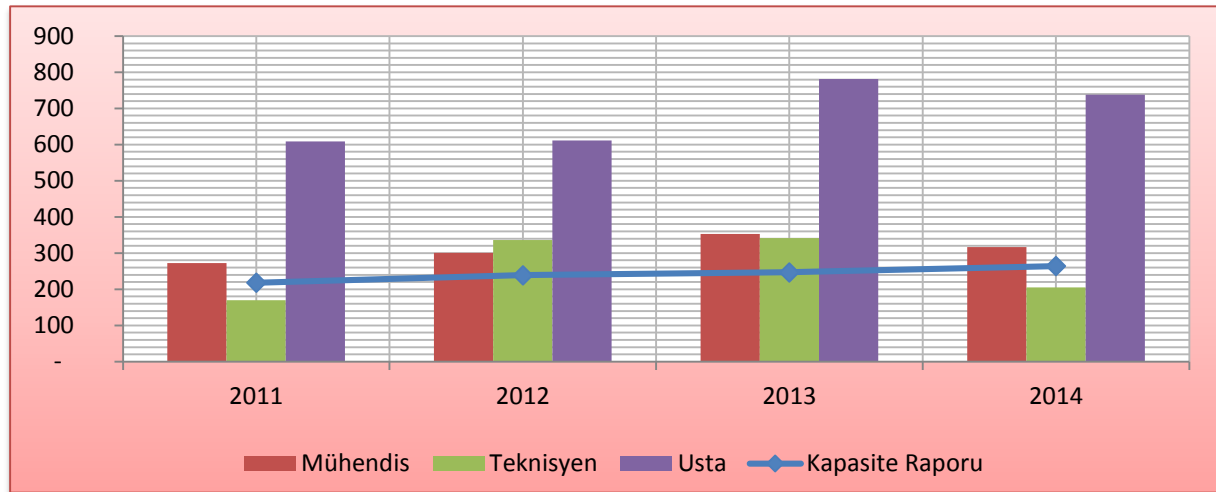
2014 yılında Aksaray’da 165 adet şirket, 1 adet kooperatif ve 147 adet gerçek kişi ticaret işletmesi olmak üzere toplam 313 adet işletme kurulmuştur. Ancak aynı yıl içerisinde 34 adet şirket, 5 adet kooperatif tasfiye olurken 50 adet şirket, 10 adet kooperatif ve 45 adet gerçek kişi ticaret işletmesi kapanmıştır. 2009 yılından 2014 yıl sonuna kadar veriler incelendiğinde 1.718 adet işletme kurulduğu, 368 adet işletmenin tasfiye olduğu ve 991 adet işletmenin kapandığı görülmektedir.

Tablo - 2: Kurulan – Kapanan Sanayi Verileri (TOBB, 2014)

Yıl	Kurulan			Tasfiye		Kapanan		
	ŞİRKET	KOOP.	TİC. İŞL. GER. KİŞİ	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	TİC. İŞL. GER. KİŞİ
2014	165	1	147	34	5	50	10	45
2013	113	5	125	54	12	36	18	57
2012	100	2	138	57	17	43	13	132
2011	153	5	147	57	19	34	14	54
2010	189	18	113	44	20	23	16	326
2009	174	14	109	31	18	24	22	74
Toplam	894	45	779	277	91	210	93	688

5- SANAYİ KAPASİTE RAPORU VERİLERİ

Aksaray’da 2013 yılında Kapasite Raporu sahibi işletme sayısı 247 iken bu sayı 2014 yılında %6,9’luk artış ile 264’e yükselmiştir. 2011 yılından bu yana ise Kapasite Raporu sahibi işletme sayısı %21’lik bir artış göstermiştir. 2014 yıl sonu itibariyle yabancı sermayeli kapasite raporu sahibi işletme sayısı ise 7’dir.

Şekil- 16: Yıllara Göre Kapasite Raporu Sahibi İşletme ve Personel Sayısı Değişimi (TOBB, 2014)

Kapasite Raporu sahibi işletme sayısındaki artışa bağlı olarak çalışan mühendis, teknisyen ve usta gibi teknik personelin sayısında genellikle artışlar yaşanmıştır. 2011 yılında 272 adet olan mühendis sayısı 317’e, 170 adet olan teknisyen sayısı 205’e ve 609 adet olan usta sayısı 738’e ulaşmıştır.

Aksaray’da Sanayi Kapasite Raporuna sahip işletmelerin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla kapasite raporu sahibi işletmelerin sırasıyla 14 adet ile “beyaz peynir”, 13 adet ile

“ekmek-normal”, 12 adet ile “hazır beton”, 12 adet ile “Gıda maddelerinin ambalajlanması ve dolumu” ve 11 adet ile “mıcır” sektörleridir.

6- YATIRIM TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLARIN VERİLERİ

Aksaray’da gerçekleştirilen ya da gerçekleştirilmekte olan yatırım teşvik belgeli yatırımların son 5 yılda toplam sabit yatırım tutarı 2.427 Milyon TL’ye ulaşmıştır. 2010 yılında toplam sabit yatırım tutarı 684 Milyon TL iken 2012 yılında %1,6’lık artış ile 695 Milyon TL seviyesine yükselmiştir. 2012 Yılı’nın Haziran ayında yürürlüğe giren Yeni Teşvik Sistemi ile ise yatırım teşvik belgeli yatırımların sayısında ve toplam sabit yatırım tutarında önemli miktarda artış olmuştur, 2014 yılında toplam sabit yatırım tutarı yaklaşık 612 Milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

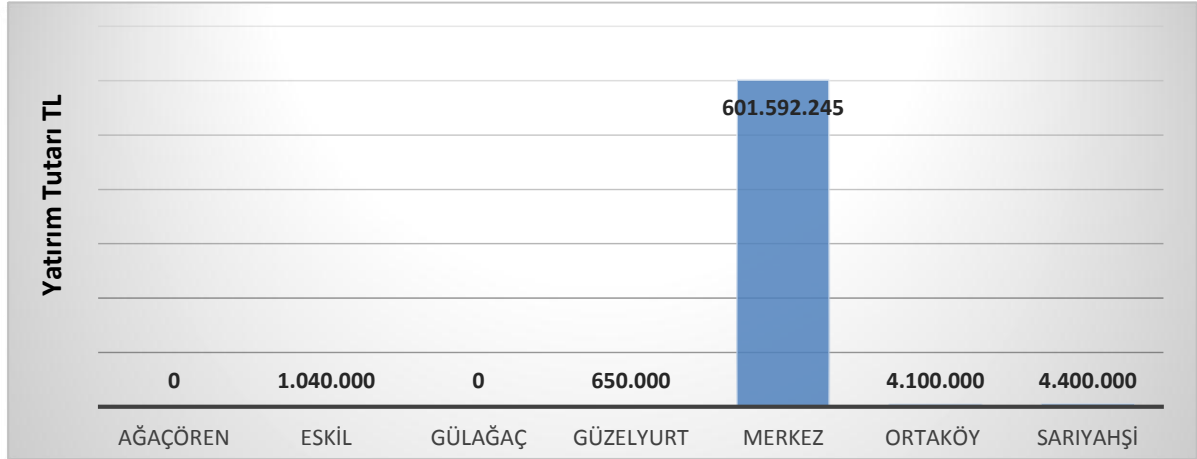
2014 yılında gerçekleştirilen ya da gerçekleştirilmekte olan yatırım teşvik belgeli yatırım sayısı 25 adet olup bu yatırımların destek unsurlarına göre dağılımı Tablo-3’de verilmektedir.

Tablo - 3: Destek Unsurlarına Göre 2014 Yılında Alınan Yatırım Teşvik Belgelerinin Dağılımı

Destek Sınıfı	Belge Adedi	Yatırım Tutarı
Genel Teşvik Uygulamaları	6	10.784.120,00
Bölgesel Teşvik Uygulamaları	18	119.484.625,00
Büyük Ölçekli Yatırımlar	1	495.000.000,00
Toplam	25	625.268.745,00

Yatırım Teşvik Belgeli yatırımların ilçelere göre dağılımı incelendiğinde en fazla yatırımın 21 adet yatırım ile Merkez ilçeye gerçekleştirildiği görülmektedir. 2014 yılı içerisinde Merkez ilçeye gerçekleştirilen Yatırım Teşvik Belgeli yatırımların toplam sabit yatırım tutarı yaklaşık olarak 615 Milyon TL’dir. Merkez ilçede gerçekleştirilen yatırımların çoğunluğu imalat sanayisine yönelik yatırımlardır.

Sarıyahşi ilçesindeki Yatırım Teşvik Belgeli yatırımların toplam yatırım tutarı yaklaşık olarak 4,4 Milyon TL iken bu Ortaköy ilçesinde 4,1 Milyon TL, Eskil ilçesinde 1 Milyon TL, Gülağaç ilçesinde 1 Milyon TL ve Güzeyurt ilçesinde 650 bin TL’dir. Ağaçören ilçesinde ise 2014 yılı içerisinde Yatırım Teşvik Belgeli yatırım gerçekleştirilmemiştir.

Şekil- 17: 2014 Yılında Gerçekleştirilen Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımların İlçelere Göre Dağılımı

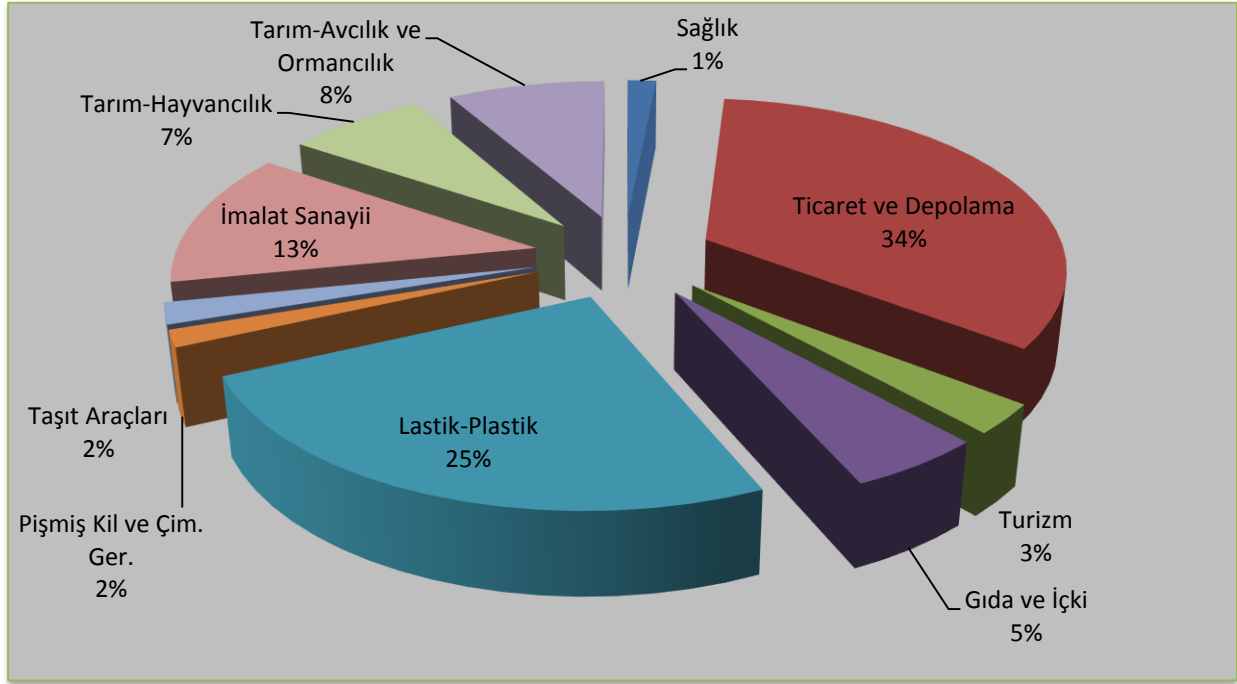
Son beş yılda Aksaray’da Yatırım Teşvik Belgeli toplam 153 yatırım bulunurken bu yatırımların ilçelere göre dağılımı Tablo-4’te verilmektedir.

Tablo - 4: Son Beş Yıldaki Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımların İlçelere Göre Dağılımı

	Toplam Yatırım (TL)	İthal Makine Teçhizat Tutarı (\$)	Öngörülen İlave İstihdam	Yatırım Sayısı
Ağaçören	0	0	0	0
Eskil	2.440.000	0	21	2
Gülağaç	1.015.000	0	10	1
Güzelyurt	19.821.509	623.077	68	6
Merkez	2.325.799.457	624.086.273	6.353	135
Ortaköy	15.467.000	0	67	4
Sarıyahşi	11.400.000	3.466.256	65	2

Son beş yıldaki verilere göre en fazla Yatırım Teşvik Belgeli yatırım sırasıyla 1.708 Milyon TL ile Merkez, 19 Milyon TL ile Güzelyurt ve 15 Milyon TL ile Ortaköy ilçesinde gerçekleşmiştir. Ağaçören ilçesinde ise son beş yılda Yatırım Teşvik Belgeli hiçbir yatırım gerçekleştirilmemiştir.

2014 yılındaki Yatırım Teşvik Belgeli yatırımların konularına göre dağılımı incelendiğinde en fazla yatırımın sırasıyla pişmiş kil ve çimento gereçleri, Lastik-Plastik, Madeni eşya başta olmak üzere imalat, hizmet ve tarım sektörlerinde gerçekleştiği görülmektedir. Son beş yılda gerçekleşen Yatırım Teşvik Belgeli yatırımların konularına göre dağılımı ise Şekil-18’de verilmektedir.

Şekil- 18: Son Beş Yıldaki Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımların Konularına Göre Dağılımı

Şekil-18’den görülebileceği üzere yatırım tutarı olarak en fazla yatırım sırasıyla 703 Milyon TL ile Ticaret ve Depolama, 515 Milyon TL ile Lastik-Plastik ve 261 Milyon TL ile İmalat Sanayi sektörlerinde gerçekleştirilmiştir. Ticaret ve Depolama sektöründe toplam 5 adet yatırım gerçekleştirilmiştir.

Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımların türlerine göre dağılımı ise Tablo-4’te verilmektedir. Hem son beş yılda hem de 2014 yılı içerisinde gerçekleştirilen yatırımların çoğunluğu komple yeni yatırımdır. Komple Yeni Yatırım olarak 2014 yılı içerisinde 20 adet yatırım gerçekleştirilirken son beş yılda ise 120 adet yatırım gerçekleştirilmiştir.

Tablo - 5: Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımların Türlerine Göre Dağılımı

Yatırım Türü	2014 Yılı	Son Beş Yıl
Komple Yeni Yatırım	20	120
Modernizasyon	1	7
Modernizasyon/Ürün Çeşitlendirme	0	1
Tevsi	3	20
Ürün Çeşitlendirme/Tevsi	0	1
Toplam	24	149

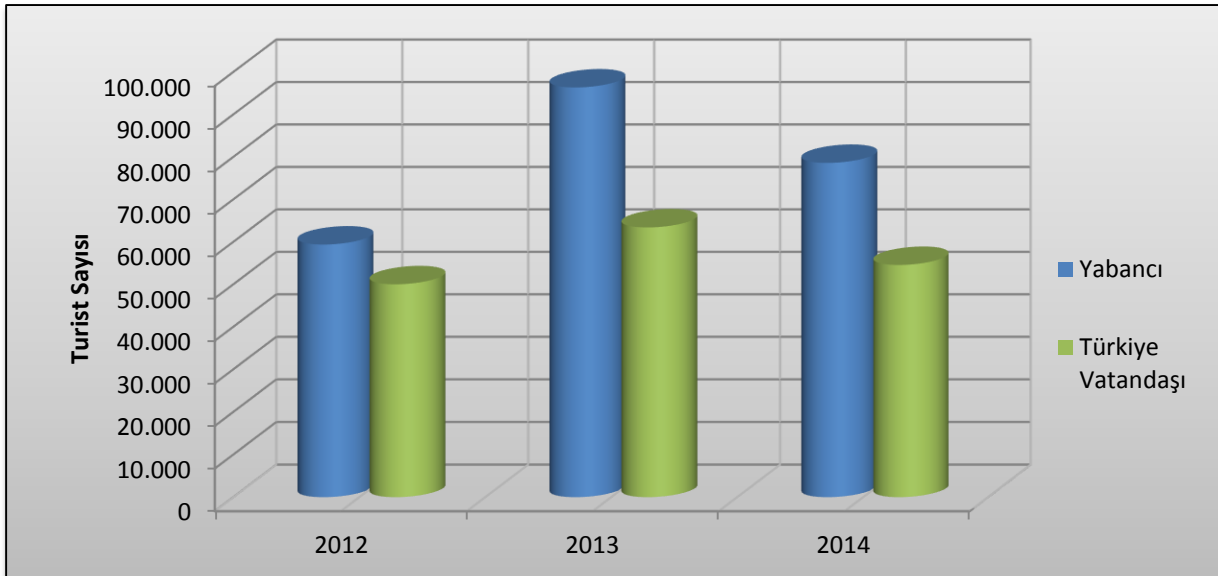
7- TURİZM VERİLERİ

Kapadokya'nın giriş kapısı olan Aksaray'da 2014 yılsonu itibariyle 15 adet turizm işletme belgeli, 25 adet ise belediye belgeli olmak üzere toplam 40 adet işletme hizmet vermektedir. Bu işletmelerin toplam oda ve yatak kapasitesi sırasıyla 1.048 ve 2.168'dir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2014).

Aksaray'da 2014 yılsonu itibariyle 10 adet A Sınıfı Seyahat Acentesi hizmet vermekte olup toplamda 12 adet vardır.(TÜRSAB, 2014).

2012, 2013 ve 2014 yıllarında Aksaray'ı ziyaret eden yerli ve yabancı turist sayıları incelendiğinde 2013 yılında bir artış yaşanmıştır. Son üç yıla bakıldığında Aksaray'da konaklayan yabancı turist sayısı yerli turist sayısından daha fazladır. Şekil 19' da yerli-yabancı turist sayıları ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

Şekil 19: Son Üç Yıldaki Yerli-Yabancı Turist Sayısı Değişimi

2014 yılı içerisinde Aksaray'da konaklayan turist sayısı bir önceki yıla kıyasla %20 düşüş göstermiş olup yaklaşık 133 bin kişiye gerilemiştir. Toplam geceleme sayısı ise yaklaşık 544 bin gece olmuştur. Almanya ve Hollanda'dan gelen turist sayısında ciddi düşüşler gözlenirken yerli turist sayısında da %16'lık bir düşüş yaşanmıştır

Milliyetlerine göre Aksaray'da konaklama yapan turist dağılımı incelendiğinde 2014 yılında yerli turist sayısı 54.549'dur, konaklama yapan en fazla yabancı turist ise Almanya'dan olup 8.085 kişidir. Bu ülkeyi sırasıyla Gürcistan, Diğer Batı Asya ülkeleri, Avusturya ve Fransa takip etmektedir.

Şekil- 20: Milliyetlerine Göre Aksaray’da Konaklama Yapan Turistlerin Dağılımı (TÜİK, 2015)